

Leren, Innoveren en Internationaliseren

Waarom dit congressthema?

Eric Vermeeylen, secretaris-generaal VLHORA

Brussel, 13 maart 2017 in het Vlaams Parlement

Mijnheer de minister van staat

Mevrouw de minister

Geachte parlementsleden

Dames en heren bestuurders van VLHORA

Beste collegae van de hogescholen, vrienden van de universiteiten

Beste studenten

Dames en heren

Leren, Innoveren en Internationaliseren. Waarom dit congressthema?

Zeker, ... er is vandaag genoeg om doodserieus over te zijn. Begin dit jaar las ik in een opiniestuk van José Van Dijck en Wim Van Saarloos in De Standaard de volgende overtuiging. Ik citeer. “Iedereen heeft recht op z’n eigen mening, maar niet op zijn eigen feiten ... We hebben meer dan ooit wetenschappers nodig als hoeders van feitelijkheid ... We hebben meer dan ooit docenten en lectoren nodig als ambassadeurs van rationaliteit. Als we jongeren willen leren om feit en fictie te onderscheiden, zullen we ze moeten trainen in een gedeeld discours waarin logica en rationaliteit leidend zijn, zodat het recht op eigen meningen gerespecteerd kan blijven worden. Onderwijs en wetenschap zijn op dit moment in de wereldgeschiedenis dan ook belangrijker dan ooit.” Einde citaat.

Zeker!

Dames en heren

Hoger onderwijs is belangrijker dan ooit. Hoger onderwijs draagt bij tot de inclusie in de samenleving, tot de creatie van welvaart en welzijn. Hogescholen zijn belangrijker dan ooit voor een mentaal gezond leven in een steeds complexere samenleving en een polariserende wereld. Om de samenleving leefbaar te houden, moeten nieuwe contexten door de mensen zelf gecreëerd worden. Enkel op die manier wordt de toekomst gecreëerd, en hoeft de toekomst niet voorspeld te worden – wat toch steeds meer onmogelijk is. We moeten aandacht geven aan de ontwikkeling van de disruptieve competentie. Hierover zal Fabiaan Van Vrekhem als keynote spreker straks een verrijkende boodschap brengen.

Op dit congres willen we vandaag vooral een discours houden over de zoektocht naar een betekenisvolle en waardevolle bijdrage van de hogescholen tot de ontwikkeling van eigentijdse competenties in Vlaanderen. Het is niet de bedoeling om onze eigen VLHORA-mening op te dringen. We gaan straks tijdens vier panelgesprekken ook met respect luisteren naar de mening van andere

belanghebbenden. Want vandaag willen we in de eerste plaats het debat voeden, het debat over de essentie van de toekomst voor de hogescholen.

U bent er zeker ook van overtuigd. Een brede participatie aan het hoger onderwijs werkt sociale rechtvaardigheid en cohesie in onze samenleving in de hand. Voor vele Vlaamse jongeren vormen de hogescholen een laagdrempelige en directe toegang tot het hoger onderwijs. Een grote deelname aan de hogescholen resulteert jaarlijks in het afleveren van duizenden excellente professionals die erg gegeerd zijn op de arbeidsmarkt en die met succes bouwen aan een duurzaam en welvarend Vlaanderen.

Maar, en dit mag paradoxaal klinken in een tijd waarin steeds meer jongeren hogere studies aanvatten, de uitstroom uit het Vlaams hoger onderwijs is nog te laag. De jonge beroepsbevolking in Vlaanderen telt nog te weinig hooggeschoolden. De groei die we optekenen is te gering. Hierdoor verliezen we aan groeikracht ten opzichte van andere landen die veel meer in hoger onderwijs investeren.

Verskillende factoren verklaren deze te trage groei. Deels komt het door een ondermaatse financiering. Deels door de stilstand in de democratisering van het hoger onderwijs. Bovendien heerst er in de publieke opinie de idee dat Vlaanderen een teveel aan hooggeschoolden heeft. Dat is niet zo. Er dreigen tekorten aan technische profielen, leerkrachten en verzorgend personeel. Bovendien moeten we investeren in jongeren en hun de competenties van de 21ste eeuw bijbrengen.

Dames en heren

Vlaanderen moet het hebben van professionele excellentie, innovatie en productiviteit. Hogescholen moeten het hebben van partnerschappen met ondernemingen, social profit-organisaties, andere hoger onderwijsinstellingen en de overheid. We moeten het hebben van het verbinden van competenties in internationale netwerken.

Welnu, hogescholen zijn van nature heel nauw verweven met het werkveld. Hogescholen zijn van nature goed in het verbinden van hun onderwijsopdracht met praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening, zowel lokaal als internationaal. Maar er zijn redenen om nog meer ambitie aan de dag te leggen.

Empirisch onderzoek van prof. Stijn Viaene leert dat ons werkveld vandaag volop in vier realiteiten leeft.

Eerste realiteit. De klant of de gebruiker leidt de dans want hij kan gemakkelijk van onderneming x naar onderneming y overstappen. Verkennen en vergelijken kan hij als nooit tevoren op internet. Daarom moet alles ten dienste staan van de klantenervaring. De aandacht voor die ervaring van de klant of de gebruiker zal evenwel de grenzen tussen sectoren doen vervagen.

Tweede realiteit. Experimenteren is noodzakelijk want oplossingen moeten getest worden. We hebben vandaag technologieën en netwerken om massaal te experimenteren en nauwkeurig na te gaan wat werkt en wat niet.

Derde realiteit. Organisaties verbinden zich steeds sterker met elkaar om zich op een kostenefficiënte manier toe te leggen op waar ze echt goed in zijn. Digitale infrastructuur maakt co-creatie mogelijk zonder in te boeten op snelheid.

En tot slot een vierde realiteit. De toekomst is aan digitale platformen. Met het *Internet of Everything* wordt alles een sensor en producent van data. Met open data-initiatieven gaan

organisaties nog meer en beter kunnen inspelen op klantenervaringen, experimenteeruimtes, en samenwerking in real-time ecosystemen.

We hebben als hogescholen vandaag een aantal sterke punten waar we kunnen van vertrekken om voor meer ambitie te gaan.

Maar goed is niet goed genoeg om proactief te kunnen inspelen op de realiteiten in het werkveld. Eind vorig jaar en begin dit jaar hebben we in elke provincie een tafelgesprek georganiseerd met verantwoordelijken van hogescholen, werkveld en studenten. Meer dan 100 mensen gaven ons hun mening en hun ideeën naar de toekomst mee. Ik dank hen daar van harte voor en geef u hier vandaag daar graag de essentie van mee.

Ten eerste. Het succes in de vier realiteiten van het werkveld zal bepaald worden door de mate waarin we over de muurtjes durven kijken: over de muurtjes tussen de disciplines, over de muurtjes tussen de diverse werkvelden, over de muurtjes tussen het hoger onderwijs en de veranderende samenleving. Leren zal gewoon *cool* gemaakt moeten worden. Creativiteit wordt essentieel, out-of-box denken des te meer. Leerstof die niet relevant is mag best geschrapt worden, als de impact op de competentieontwikkeling van de student en op de competenties in het werkveld maar des te groter wordt. We moeten projectgeboden onderwijs durven organiseren waarbij ook onze 'klant' mee de dans leidt. Dat is leren voor de toekomst.

Ten tweede. Projectgebonden onderwijs kunnen we vorm geven door de onderwijsopdracht aan de hogescholen nog meer te verbinden met praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en met internationale netwerken en projecten. Op die manier experimenteren docenten en studenten samen met medewerkers uit het werkveld en dragen ze bij tot oplossingen die het verschil maken. Op die manier wordt de innovatie-paradox in Vlaanderen opgelost. Dat is innoveren voor de toekomst.

Ten derde. Om polarisatie om te buigen en te kunnen bouwen aan een duurzame samenleving worden interculturele vaardigheden nog belangrijker, zeker voor een open regio als Vlaanderen met blik op de wereld. Leren of werken in totaal nieuwe omgevingen zal de veerkracht van onze studenten versterken. Deelname aan internationale netwerken wordt des te meer een grondstof voor hun toekomst. Meer internationale projectwerking in de praktijk dat is internationaliseren voor de toekomst van hogeschoolstudenten.

Dames en heren

Hogescholen zijn vandaag kampioenen om met weinig overheidsgeld veel te presteren. Maar de uitdagingen naar de toekomst zijn des te groter. Een hogeschool wil een organisatie zijn waar je kan blijven investeren in je permanente ontwikkeling, je loopbaan, en je toekomst. We steunen hiervoor op de essentie aan de hogescholen, namelijk de nexus tussen onderwijs, praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening. Deze nexus bij te tijd brengen is onze droom. Een droom die van waarde is voor iedereen die in Vlaanderen woont en werkt. Die droom kunnen de hogescholen realiseren door eigentijds te leren, eigentijds te innoveren en eigentijds te internationaliseren. Aggiornamento!

Ik wens u een boeiende namiddag en dank u.